

door steeds dreunenden trommelslag ondersteunde hypnose, waarvan ik zoeven al sprak en die zijn enerverenden invloed ook op het publiek uitoefent, is de dans van den medicijnman, den toovenaar van den stam, die De Groote Geest oproept en achtereenvolgens de gedaante aanneemt van een poema, een slang en een Kondor, de drie heilige dieren van de Inca's. Slechts één ander voorbeeld van een dergelijke danshypnose ken ik in de geschiedenis van den dans en dat is die van den slangenbezweerder, uitgevoerd door den grooten Hindoedanser Uday Shankar, die slechts met een slip van een sjaal tusschen zijn tanden de aanwezigheid van de slang weet te suggereren.

Woest hartstochtelijk is de dans van den krijger, die zichzelf opzweept en aanvuurt om zich met een laatsten zegepralenden kreet in den strijd te storten. Hier manifesteert zich ten sterkste de vreemde, magnetiseerende persoonlijkheid van deze danseres, die uit een ver, vergeten verleden beelden oproept van een vergane cultuur, oerkrachtig, soms huiveringwekkend in haar ruwe sterkte. En die persoonlijkheid uit zich ook in de dansen van Spaansche inspiratie, ondanks het feit dat daar de vormconventie en techniek de uitdrukking aan banden leggen.

Doch wat bovenal de merkwaardige kunst van een Helba Huara, waarmee zij na Amerika ook West Europa veroverd heeft, zoo belangwekkend maakt, dat is het feit dat elke danscompositie een zuiver uitgebalanceerde artisticeit bewijst, één met de muziek en den stijl van een periode; volkomen overeenstemming van den geest van de inspiratie en de verwerkelijking ervan. In dit verband moet de authenticiteit van de vaak zeer rijke kostuums worden geroemd.

De mogelijkheid bestaat dat ook Holland binnenkort kennis zal kunnen maken met de kunst van deze danseres.

CORNELIUS CONIJN

MATTHIEU WIEGMAN BIJ BUFFA, AMSTERDAM

In den ontwikkelingsgang van den schilder Matthieu Wiegman herkent men gemakkelijk een merkwaardige vastheid; een rustige zekerheid van bewegen naar een eender doel en een zichzelf in alles getrouw blijven. In den loop der jaren moge het werk nu eens krachtiger, dan weer zwakker zijn, mogen er na hoogtepunten inzinkingen voorkomen, steeds is er een gericht-zijn op een gesteld ideaal, dat niet wordt verzaakt en dat gediend wordt met krachten, die enkel uit des schilders diepste zelf voortkomen en niet worden ontleend aan anderen. Bij de beoordeeling van de waarde, die Matthieu Wiegman voor ons heeft, moge dit vooropstaan. Gelijk zijn broeder Piet, is ook Matthieu een standvastige en een karakter. Hoe ver hun beider werk ook van elkaar staat, dit eerlijke en aan zichzelf getrouwe verbindt het.

Een tweede kenmerk van Matthieu Wiegman was steeds, dat hij zoozeer het leven zag als iets schoons en heiligs, dat hij het nimmer legde op de snijtafel der vorm-onderzoekingen. Wel zocht hij steeds naar het eenvoudigste woord om te zeggen wat hij voelde en naar het terugbrengen van de veelheid der feiten tot essentieele waarden, maar nimmer begaf hij zich in den waan der cubisten, die meenden zelf wel in staat te zijn de dingen door ontleding te doorgronden en zijn religieuze eerbied voor de schepping weerhield hem van moedwillige vervormingen of andere vivisecties op het lichaam der natuur. Men kan de natuur grootscher zien dan Wiegman doet, doch zelden milder.

Het tijdelijke heeft op Wiegman weinig vat. Ethische of sociale stroomingen van den tijd, richtingen of bevliegingen in de schilderkunst, het deinende leven van dag tot dag, dat álles vindt zijn weerslag in Wiegman's werk niet, en alleen zij, die een overdreven belang hechten aan de waarde van den tegenwoordigen tijd, welke immers slechts een moment is in de eeuwigheid, zullen dat betreuren.

In het nieuwe werk — arbeid van twee jaren — dat Wiegman thans bij Buffa in Amsterdam exposeerde, bleef hij ook de veelzijdige, die hij altijd was. Het portret is er en het landschap, de religieuze voorstelling en het stilleven. En als altijd bij hem, blijft ten slotte als het belangrijkste het portret en de religieuze voorstelling. Want vóór alles blijft Wiegman de zoeker naar 's menschen ziel en de geloovige, die immer weer vorm tracht te geven aan de vereering van God. Zijn landschappen kunnen zeer schoon zijn, de spanning, de geladenheid treedt in het algemeen alleen ten volle op, als hij den mensch schildert en uiting geeft aan zijn geloof. Een uitzondering moet ik maken voor „het huis van Renoir”, een landschap van een diepe bewogenheid, welke aan Van Gogh herinnert.

Het is altijd prettig, wanneer men een kunstenaar, in wiens opkomst men vertrouwen heeft gehad, ziet komen tot belangrijke daden en daarom is het zulk een vreugde, thans te kunnen wijzen op het rechtaf meesterlijke, sublieme portret, dat Wiegman schilderde van den dichter A. Roland Holst. Dit is, meen ik, het volledigste en schoonste portret, dat hij ooit maakte. Breed van voordracht, eenvoudig en van een heerlijke rust, zeer gaaf en diep-sonoor van kleur, gaat er van dit portret, dat in waarheid het portret van een dichter is, een stroomende, meeslepende bezieling uit. Een zoo penetrante beeltenis, tegelijk een zoo in kleur en compositie gaaf schilderij is zeldzaam in de kunst van heden. Het schijnt mij, dat Wiegman een nieuw élan heeft gevonden, dat hem een eind verder heeft gebracht. Ook een paar zeer sublieme kleine teekeningen en religieuze schetsen doen dit vermoeden.